

Marta Radoš

Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Umjetnička akademija

KNJIŽNICA UMJETNIČKE AKADEMIJE U OSIJEKU

UVOD

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku veliko je hrvatsko sveučilište koje u akademsku godinu 2010./2011. ulazi sa sedamnaest znanstveno-nastavnih sastavnica. Od akademske godine 2004./2005. Sveučilište bilježi nagli rast kada u kratkom razdoblju od samo šest godina povećava broj svojih znanstveno-nastavnih sastavnica za šest novih: Katolički bogoslovni fakultet, Odjel za fiziku, Odjel za biologiju, Odjel za kemiju, Odjel za kulturologiju i Umjetnička akademija u Osijeku. Tijekom tog razdoblja otvorile su se i nove visokoškolske knjižnice. Knjižnica Katoličkog bogoslovnog fakulteta jest Središnja nadbiskupijska i fakultetska knjižnica koja pridjev fakultetska dobiva tek u prosincu 2005. godine, no njezina povijest seže još u 15. stoljeće budući da je nastala od više različitih knjižnica. I dok su Odjel za fiziku i Odjel za biologiju pronašli svoju knjižnicu u knjižnici Odjela za matematiku, a Odjel za kemiju u knjižnici Prehrambeno-tehnološkog fakulteta, Odjel za kulturologiju još uvijek čeka svoju knjižnicu. Danas, tako, uz Gradsku i sveučilišnu knjižnicu kao sveučilišnu ustanovu imamo trinaest visokoškolskih knjižnica koje zajedno čine knjižnični sustav Sveučilišta. Stoga trenutno najmlađa visokoškolska knjižnica u tom sustava upravo je knjižnica Umjetničke akademije u Osijeku.

KRATKA POVIJEST

Umjetnička akademija u Osijeku počela je sa svojim radom u akademskoj godini 2004./2005. U listopadu 2005. preselila se u vlastite, nove prostore, a već u studenom 2005. godine dobiva svoju knjižnicu. Knjižnica je izgrađivana od samih početaka – od osiguranih sredstava novozaposleno stručno osoblje radilo je na uređenju dodijeljenog novog prostora i opremanju knjižnice knjižničnom građom i tehničkom opremom.

Tako su se u zgradama stare vojarne, koje je Akademija dobila za svoje prostore, pronašle dvije prostorije za Knjižnicu. Dok se čekalo njihovo uređenje i opremanje namještajem i opremom, jedina tada zaposlena knjižničarka trudila se pružiti barem neke osnovne usluge svojim korisnicima

u raznim zamjenskim prostorima. U početku je to bio profesorski kabinet u kojem se nalazio samo stol i ormar jer je fond Knjižnice tada bio toli-ko malen da je sav stao u jedan uredski ormar. Dobivena građa je uredno inventarizirana i tehnički i stručno obrađivana te je bila spremna za posudbu, tako da je već tada Knjižnica imala korisnike. Kako su se usluge, ali i potrebe studenata povećavale, Knjižnica se preselila u drugi zamjenski prostor, u prostoriju od 16 m² na katu upravne zgrade. Ta je prostorija bila namijenjena za vijećnicu te je u razdoblju kad nije bilo vijeća poslužila kao knjižnica, no ovaj put i kao čitaonica.

U svibnju 2006. godine Knjižnica ulazi u svoje novouređene i opremljene prostorije. No, kako su rasli fond Knjižnice te potrebe korisnika, kojih je sa svakom novom upisanom generacijom studenata bilo sve više, javila se potreba za većim prostorom. Stoga se Knjižnica u studenom 2007. godine proširila na dvije susjedne prostorije koje su s novim namještajem i opremom opremljene u veljači 2008. godine. Danas, tako, knjižnica za oko 270 korisnika pruža svoje usluge na oko 80 m², u četiri prostorije u prizemlju Administrativne zgrade Umjetničke akademije.

U svibnju 2006. godine Knjižnica je dobila i drugu djelatnicu tako da je od tada otvorena za svoje korisnike od 8 do 19 sati. Dodatnu pomoć u knjižničnom radu Knjižnici pružaju i studenti Odsjeka za informacijske znanosti s Filozofskog fakulteta u Osijeku te studenti Knjižničarstva s Odjela za kulturologiju, koji svake godine odrađuju svoju stručnu praksu u knjižnici Umjetničke akademije.

Od opreme, pak, Knjižnica ima tri računala za korisnike s besplatnim pristupom internetu te mogućnošću ispisa dokumenata uz naplatu usluge. Za djelatnike ima jedno računalo, jedan telefon i jedan писаč. U čitaonici se nalazi plazma TV, DVD-player, video player, reciever i dva zvučnika koji se mogu koristiti za grupne projekcije, ali i za samostalno korištenje uz slušalice. Uz posudbu građe i korištenja građe u čitaonici, moguća je i usluga međuknjižnične posudbe.

KNJIŽNIČNI FOND

Fond Knjižnice izgrađivan je pretežno donacijama. Veliku osnovu za početak pružila je knjižnica Filozofskog fakulteta u Osijeku. Naime, budući da je Umjetnička akademija nastala na temeljima Katedre za glazbenu kulturu pri Filozofskom fakultetu u Osijeku, koja je tada postala Odsjek za glazbenu umjetnost pri Umjetničkoj akademiji, građa koja je u knjižnici Filozofskog fakulteta bila namijenjena Katedri za glazbenu kulturu prenesena je u knjižnicu Umjetničke akademije. Zatim su uslijedile i donacije profesora, studenata, izdavača, raznih umjetničkih institucija i drugih knjižnica koji-

ma je bilo stalo do toga da Umjetnička akademija dobije knjižnicu koja će moći pružiti potrebne informacije svim svojim korisnicima. Danas, tako, fond Knjižnice čini oko 5 000 primjeraka knjižne građe, oko 870 primjeraka nota, oko 460 CD-ova, 76 DVD-ova, 34 CD-ROM-ova, 46 videokasete, 22 zvučne kasete te je pretplaćena na oko 20 naslova časopisa.

Fond Knjižnice čini knjižna i neknjižna građa pretežno s područja glazbene, likovne i kazališne umjetnosti. Naime, Umjetnička akademija u Osijeku ima tri odsjeka: Odsjek za glazbenu umjetnost, Odsjek za kazališnu umjetnost i Odsjek za likovnu umjetnost, pa Knjižnica pokriva potrebe studenata i profesora sva tri odsjeka.

S područja kazališne umjetnosti knjižnu građu čine zbirke svjetske i hrvatske književnosti s pretežno dramskim djelima. Knjižnica posjeduje i vrijednu zbirku neobjavljenih dramskih djela koja smo dobili putem donacija raznih kazališnih kuća i dramskih umjetnika. Navedena zbirka, dakako, nije u posudbi, nego je samo za korištenje unutar čitaonice za profesore i studente Akademije. Dramska djela u Knjižnici moguće je pretražiti putem Microsoft Access programa u kojem su unesena dramska djela koja se nalaze bilo u knjigama, bilo u časopisima, bilo u zbirci neobjavljenih dramskih djela, a trenutno Knjižnica broji oko 1 330 naslova. Osim književnih djela, za kazališnu umjetnost Knjižnica posjeduje i knjige s područja teorije i povijesti književnosti, kazališta i lutkarstva na hrvatskom, ali i na stranim jezicima. Posebno je vrijedna zbirka knjiga o lutkarstvu u kojoj se nalaze knjige slovačkih, čeških, poljskih, srpskih, francuskih, bugarskih i drugih autora, redom važnih stručnjaka u svom području. Budući da je malo objavljenih knjiga iz lutkarstva na hrvatskom jeziku, nije ni potrebno isticati znanstveno-obrazovnu vrijednost ove zbirke.

S područja likovne umjetnosti Knjižnica posjeduje kataloge izložbi svjetskih i hrvatskih likovnih umjetnika, poslagane prema UDK oznakama po pojedinim područjima likovne umjetnosti. Tako imamo zbirke kataloga iz slikarstva, kiparstva, grafike, crtanja, fotografije, arhitekture, primijenjene umjetnosti, filma, te intermedija. Dakako, najveća je zbirka iz hrvatskog slikarstva, no vrijedna je i zbirka pod UDK oznakom 7.038.5 u kojoj se nalaze katalozi pretežno suvremenih umjetnika koji izlaze van tradicionalnih okvira umjetnosti te se njihovo područje opisuje kao intermedij, happening, instalacija i sl. Ta je zbirka najzanimljivija studentima akademije jer se kroz nju mogu upoznati s djelima suvremenih svjetskih i hrvatskih umjetnika. Osim kataloga, tu su naravno i knjige iz područja teorije i povijesti umjetnosti, ali i pedagogije i metodike nastave, budući da se studenti Akademije školuju za profesore likovne kulture.

Knjige iz metodike nastave namijenjene su i studentima glazbenog odsjeka. Budućim profesorima glazbene kulture, ali i studentima klavira i pjeva-

nja, važan izvor informacija predstavljaju zbirke knjiga iz povijesti i teorije glazbe. No, najvažnija im je zbirka nota u kojoj se nalaze skladbe hrvatskih i stranih autora. Zbirku nota pretežno čine klavirske skladbe, no tu su i vokalna djela od kojih je najvrjednija zbirka regionalne narodne glazbe s pjesmama iz istočne Hrvatske.

Referentna zbirka također je podijeljena po područjima umjetnosti. Najvrjednija je Enciklopedija lutkarstva (*Encyclopédie mondiale des arts de la marionnette*), koja je nagrađena kao najbolja knjiga o kazalištu 2009./2010. godine.

Zbog specifičnosti studija Knjižnica mora posjedovati ne samo građu s različitih područja umjetnosti već i građu na različitim medijima. Stoga je Knjižnica 2007. godine osmislila projekt kojim bi se osnovala medijateka koja bi pružila korisnicima informacije i putem audiovizualne građe. U ostvarenju projekta Knjižnici su pomogle Nexe grupa i Hrvatska lutrija, koje su putem svojih natječaja nagradile naš projekt i financijski pomogle nabavu opreme i audiovizualne građe. Studentima glazbene umjetnosti najzanimljiviji su dakako glazbeni CD-i s pretežno klasičnom glazbom, za studente likovne umjetnosti tu su CD-ROM-ovi sa snimkama otvorenja likovnih izložbi, a za studente kazališne umjetnosti najzanimljivije su snimke kazališnih predstava na videokasetama i DVD-ima. Za studente svih triju odsjeka zanimljiva je zbirka DVD-ova i videokaseta s poznatim i priznatim djelima filmske umjetnosti. Knjižnica od samog početka stvara zbirku snimaka studentskih ispita. Danas je to već zbirka od 140 DVD-ova na kojima se nalaze snimke ispitnih kazališnih predstava, ispitnih koncerata i otvorenja godišnjih izložbi studenata Akademije. Zbirka dakako nije na posudbu, već je za korištenje u čitaonici. Koriste ju studenti i profesori kako bi proučavali, vrednovali i unaprjeđivali svoj rad.

KULTURNO-JAVNA DJELATNOST

Kulturno-javna djelatnost za Knjižnicu je specifična u toliko što se kroz nju ne ostvaruju samo aktivnosti koje potiču čitanje, daju obavijesti o prirovama u Knjižnici, promoviraju neke nove izvore informacija, podučavaju na licu mjesta ili promoviraju samu Knjižnicu, već se kroz kulturno-javnu djelatnost promiče i sama Umjetnička akademija, predstavljajući široj javnosti aktivnosti studenata, te na popularno-znanstveni način pojedina područja umjetnosti koja se studiraju na Akademiji.

Budući da je za Knjižnicu izrazito važna kulturno-javna djelatnost, upravo smo u toj djelatnosti bili poprilično aktivni. Tako je Knjižnica još u razdoblju dok se nalazila u znatno manjem prostoru, organizirala kulturno-javna događanja u drugim prostorijama Akademije, kao što su predavaonice i

svečana dvorana. Otkako je Knjižnica dobila više prostora, pojačala je svoju kulturno-javnu djelatnost, premda se alternativnim prostorima pribjegavalo i kasnije kad je pojedino događanje zahtijevalo veći kapacitet publike.

Knjižnica je dosada organizirala razna predavanja uz slušanje glazbe i/ili Power Point prezentacije, predstavljanja knjiga, te časopisa, projekcije filmova, razne izložbe i kazališne izvedbe. Svojim kulturno-javnim događanjima popratili smo i razne manifestacije kao što su Mjesec knjige ili Dionizijev festival koji se u organizaciji Akademije održava u proljeće. *Uloga teorije glazbe u nastavi, Slika i/ili slovo, Kazališni život Sibiu* samo su neki od naslova naših događanja iz koji je vidljivo da se nastojalo pokriti sva područja umjetnosti koja se studiraju na Akademiji.

Osim profesora Akademije, predavanja i predstavljanja držali su i pozvani vanjski predavači kao što su to dosad bili prof. dr. sc. Ennio Stipčević, prof. Tihomir Petrović, dr. sc. Stjepan Sršan i dr. sc. Frano Dulubić, da nabrojimo samo neke. Pretpostavka je da su upravo odlični predavači razlog što su sva događanja bila odlično posjećena i dobro prihvaćena od strane naših korisnika.

ZAKLJUČAK

Obilježavajući ove (2010.) godine pet godina postojanja knjižnice Umjetničke akademije u Osijeku te osvrćući se na njezinu kratku povijest, može se činiti kao da je u tom kratkom vremenu Knjižnica prošla puno toga, da je puno toga ostvareno i da je proces njezinog osnivanja završen. No, s druge strane, ako pogledamo naprijed, u budućnost, čeka nas još puno posla i planiranih radova. U planu su povećanje i poboljšanje fonda te organiziranje različitih predavanja, književnih večeri, filmskih projekcija i različitih drugih kulturno-umjetničkih događanja. Nadamo se da će se i na osječko Sveučilište uskoro uvesti zajednički računalni knjižnični program te da će Knjižnica tako dobiti katalog i automatizirati svoje poslovanje. Nastojat će se i dalje raditi na edukaciji korisnika u korištenju baza podataka, te nastaviti organizirati radionice za studente kako pretraživati informacije za seminare, završne i diplomske radove. Puno je još drugih planiranih aktivnosti koje čekaju svoja ostvarenja u godinama koje dolaze.

Jedno od pet zakona knjižničarstva koje je predložio Shiyali Ramamrita Ranganathan glasi: knjižnica je organizam koji raste.¹ Od 2005. godine do danas na primjeru knjižnice Umjetničke akademije možemo pratiti cjelokupan razvoj jedne knjižnice od njezinog samog početka. Raduje nas činjenica da je naša Knjižnica u pet godina brzo prešla put od „rođenja“ do „mladosti“. S nestrpljenjem iščekujemo njezine zrele godine.

¹ Pet zakona bibliotekarstva. Dostupno na: http://hr.wikipedia.org/wiki/Pet_zakona_bibliotekarstva

Literatura

1. Tri stoljeća visokog školstva u Osijeku. Osijek : Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera, 2007.
2. Sveučilišni godišnjak : 2009./2010. Osijek : Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera, 2010.
3. Povijest knjižnice [citirano: 2010-10-15]. Dostupno na:
4. <http://www.djkbh.hr/knjiznica-povijest>
5. Knjižnica – osnovni podaci [citirano: 2010-10-15]. Dostupno na: <http://www.mathos.hr/hr/knjiznica/>
6. Odjel za kemiju [citirano: 2010-10-15]. Dostupno na:
7. URL: <http://www.kemija.unios.hr/>
8. Knjižnica PTF-a [citirano: 2010-10-15]. Dostupno na:
9. <http://www.ptfos.hr/knjiznica/>
10. Zakon o knjižnicama. // Narodne novine 159, 105(1997), str. 3403.-3409.
11. Pet zakona bibliotekarstva [citirano: 2007-09-05]. Dostupno na: http://hr.wikipedia.org/wiki/Pet_zakona_bibliotekarstva